

Lag (2010:897) om gränsälvöverenskommelse mellan Sverige och Finland

Den gränsälvöverenskommelse mellan Sverige och Finland som undertecknades den 11 november 2009 ska gälla som svensk lag. Detta gäller dock inte artiklarna 23–26 och 29 samt fiskestadgan för Torneälvens fiskeområde.

Överenskommelsen är avfattad på svenska och finska. Den svenska texten framgår av bilagan till denna lag. Överenskommelsens finska text finns tillgänglig på Regeringskansliet (Utrikesdepartementet).

Bilaga

Gränsälvöverenskommelse mellan Sverige och Finland

Konungariket Sverige och Republiken Finland, i det följande parterna,

som önskar ersätta 1971 års gränsälvöverenskommelse mellan Sverige och Finland med en ny överenskommelse,

som beaktar 1810 års gränsregleringstraktat,

som beaktar den internationella vattenrättens principer,

som beaktar 1992 års konvention om gränsöverskridande vattendrag och dess protokoll om vatten och hälsa och 1992 års konvention om skydd av Östersjöområdets marina miljö,

som beaktar Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område och de Europeiska gemenskapernas övriga relevanta lagstiftning,

som beaktar artikel 66 i Förenta nationernas havsrättskonvention av år 1982 samt 1992 års konvention om biologisk mångfald,

har kommit överens om följande.

Allmänna bestämmelser

Artikel 1 – Geografiskt tillämpningsområde

[6701] 1. Överenskommelsen är tillämplig på följande vattendrags och sjöars avrinningsområden.

a) Könkämäälven och Muonioälven samt den del av Torneälven och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (gränsälvarna),

b) de vattendrag som är sidogrenar till eller utmynnar i gränsälvarna, och

c) Torneälvens mynningsgrenar.

2. Överenskommelsen är tillämplig på följande kustvattenområden (kustvattenområdena)

a) den del av Bottenviken inom det svenska kustvattenområdet, vars gräns följer en linje dragen från fastlandet vid halvön Patokaris sydspets via Skomakarens östra strand, Stora Hepokaris nordspets och söderut parallellt med riksgränsen till en punkt en sjömil utanför baslinjen, för att sedan på detta avstånd följa baslinjen österut fram till riksgränsen, samt

b) den del av Bottenviken inom det finska kustvattenområdet, vars gräns följer meridianen 24°20,2' till Torneå kommuns gräns med Kemi och går vidare längs kommungränsen sydväst ända fram till riksgränsen, med undantag av ön Iso-Huituri.

3. De områden som anges i punkterna 1 och 2 bildar ett finsk-svenskt avrinningsdistrikt (avrinningsdistriktet). Avrinningsdistriktets huvudsakliga geografiska omfattning illustreras av den bilagda kartan.

4. För fiske gäller ett särskilt tillämpningsområde som definieras i artikel 23.

Artikel 2 – Syfte

[6702] 1. Överenskommelsens syfte är att

a) i avrinningsdistriktet trygga möjligheterna för båda parterna till skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar gränsregionens intressen,
b) förebygga översvämnings- och miljöolyckor,
c) samordna de program, planer och åtgärder i avrinningsdistriktet som behövs för att uppnå de mål som bestäms för vattnets kvalitet och vattnets hållbara nyttjande, med iakttagande av de internationella åtaganden och den gemenskapsrätt som parterna är bundna av, samt

d) i övrigt främja samarbetet mellan parterna i vatten- och fiskefrågor.

2. Särskild vikt ska fästas vid

a) att uppnå gemensamma kvalitetsmål för yt- och grundvatten,
b) naturvård, kulturmiljövård och miljöskydd,
c) hållbart nyttjande av vattenresurserna, samt
d) skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden.

3. För att skapa förutsättningar för ett sådant samarbete som behövs för att uppnå denna överenskommelses syfte ska ett mellanstatligt samarbetsorgan inrättas.

Artikel 3 – Rätt till vattnet och vattenområdena i gränsälvarna

[6703] 1. Vardera part har lika rätt till vattnet i gränsälvarna med sidogrenar, även i det fall mer vatten strömmar genom den ena partens territorium än genom den andra partens. Den rätt till vattnet som enskild kan grunda på dom, urminnes hävd eller annan särskild rättsgrund ändras inte härigenom.

2. Den som äger eller har nyttjanderätt till strand vid en gränsälv får oberoende av riksgränsen nyttja vattenområdet utanför stranden för mindre anordning, såsom brygga eller båthus.

3. Var och en har rätt att nyttja vatten och is ur gränsälvarna för husbehov och likartade ändamål.

4. Var och en har rätt att färdas fritt i gränsälvarna.

5. Nyttjande enligt punkterna 2–4 i denna artikel ska ske med iakttagande av nationella regelsystem och får inte medföra nämnvärd olägenhet för enskilda eller allmänna intressen. Nyttjandet får inte försvåra fisket.

Samarbete

Artikel 4 – Gemensamma program och planer

[6704] Parternas myndigheter ska samverka sinsemellan och ha som målsättning att upprätta gemensamma program och planer för att uppfylla överenskommelsens syfte enligt artikel 2 punkt 1.

Artikel 5 – Kvalitetsmål för vattenmiljön i gränsälvarna

[6705] De nationella kvalitetsmålen för vattenmiljön i gränsälvarna ska samordnas så långt som möjligt mellan parterna.

Artikel 6 – Förebyggande av översvämningskador

[6706] I syfte att bistå den andra partens myndigheter får företrädare för de myndigheter som deltar i översvämningsbekämpning överskrida riksgränsen när det är nödvändigt att vidta praktiska åtgärder för att avvärja överhängande risk för

översvämningsskador vid gränsälvarna. Detta ska föregås av samtycke av den myndighet som den andra parten har utsett.

Artikel 7 – Övervakning av vattenföringen

[6707] Parterna ska fortlöpande övervaka vattenföringen där Tarendöälven lämnar Torneälven. Övervakningsdata ska lämnas till det mellanstatliga samarbetsorganet.

Mellanstatligt samarbetsorgan

Artikel 8 – Finsk-svenska gränsälvskommissionen

[6708] 1. Parterna upprättar härmed ett mellanstatligt samarbetsorgan, Finsk-svenska gränsälvskommissionen (kommissionen), för att fullgöra uppgifter enligt denna överenskommelse.

2. Kommissionen ska ha sådan juridisk kapacitet i de båda länderna att den kan fullgöra sina uppgifter.

3. Stadgan med administrativa bestämmelser för kommissionen (stadgan) ska utgöra en integrerad del av överenskommelsen.

Artikel 9 – Sammansättning

[6709] 1. Vardera part ska utse tre ledamöter för viss tid till kommissionen, varav en ledamot från en statlig myndighet med ansvar för vattenfrågor och en från en kommun som ligger inom överenskommelsens tillämpningsområde, samt för varje ledamot en eller flera suppleanter.

2. Ordförandeskapet i kommissionen ska växla mellan parterna kalenderårsvis. Ordförande ska utses av den part som innehar ordförandeskapet och den andra parten ska utse vice ordförande. Båda ska vara ledamöter av kommissionen.

3. Vardera part får utse högst tre ordinarie sakkunniga att biträda kommissionen. Kommissionen kan även anlita andra sakkunniga.

Artikel 10 – Uppgifter

[6710] 1. Kommissionen ska i enlighet med bestämmelserna i denna överenskommelse

- a) utveckla samarbetet mellan parterna i avrinningsdistriktet,
- b) främja samverkan mellan parternas myndigheter med avsikt att samordna de program, planer och åtgärder vars syfte är att uppnå kvalitetsmålen för vattenmiljön och att följa vattenstatusen,
- c) främja samordningen av parternas myndigheters och kommuners arbete med planer för att förebygga översvännings- och miljöolyckor i gränsälvarna,
- d) främja samordningen av parternas myndigheters och kommuners arbete med naturskyddsplaner för gränsälvarna,
- e) ansvara för att gemensam information ges och att gemensamma informationsmöten hålls om de program och planer som anges i denna artikel, samt
- f) antingen tillstyrka eller avstyrka förslag till program och planer för avrinningsdistriktet.

2. Kommissionen ska följa tillämpningen av denna överenskommelse och praxis i tillståndsärenden samt uppmärksamma parterna på behov av ändringar i överenskommelsen.

Artikel 11 – Befogenheter

[6711] 1. Kommissionen har, i frågor som hör till vatten- eller miljölagstiftningen och som kan påverka gränsälvarnas eller kustvattenområdenas status eller nyttjande, för verksamheter inom avrinningsdistriktet rätt att

- a) yttra sig i tillståndsärenden,
- b) överklaga beslut i tillståndsärenden, och
- c) göra en framställan om rättelse, i enlighet med nationell lagstiftning, av överträdelse av ett tillståndsbeslut eller lag eller bestämmelse grundad på lag.

2. Kommissionen har rätt att komma med förslag och avge utlåtanden i andra ärenden som rör vattenfrågor i avrinningsdistriktet.

3. Kommissionen har rätt att ge sitt utlåtande innan beslut fattas om föreskrifter om fiske och om undantag från bestämmelser om fiske.

Artikel 12 – Rätt till information

[6712] 1. Myndigheter som upprättar sådana program och planer som avses i artikel 4 ska löpande hålla kommissionen underrättad om sitt arbete.

2. Kommissionen ska få information om sådana ärenden och beslut som den har rätt att yttra sig i eller överklaga så att den kan utöva sina befogenheter enligt artikel 11.

3. Domstolar och myndigheter ska på begäran lämna kommissionen all tillgänglig information som den behöver för att fullgöra sina uppgifter.

Artikel 13 – Offentlighet

[6713] 1. Envar har rätt att ta del av handlingar som finns hos kommissionen i enlighet med punkt 2 och 3 nedan.

2. När någon hos kommissionen begär att få ta del av handling som kommit in från myndighet i Sverige eller Finland ska frågan om utlämnande prövas av den myndighet som lämnat in handlingen enligt den lagstiftning som gäller för myndigheten. Det ankommer på kommissionen att genast underrätta myndigheten om en sådan begäran.

3. Fråga om utlämnande av annan handling som finns hos kommissionen, inklusive sådana handlingar som avses i artikel 34 punkt 7, ska prövas av den bevakningsmyndighet som anges i artikel 17 punkt 1 i det land och enligt den lagstiftning som gäller där kommissionen har sitt kansli. Kommissionen ska härvid genast sända handlingen i fråga och begäran till bevakningsmyndigheten för prövning.

Artikel 14 – Kostnader

[6714] Kostnaderna för kommissionens verksamhet ska ersättas till lika delar av parterna. Närmare bestämmelser finns i stadgan.

Gränsöverskridande verkningar

Artikel 15 – Överenskommelsens förhållande till den nordiska miljöskyddskonventionen

[6715] 1. För verksamhet eller åtgärd i avrinningsdistriktet som kan orsaka gränsöverskridande verkningar på vattens status eller för deras nyttjande ska bestämmelserna i artikel 16–21 i denna överenskommelse tillämpas i stället för bestämmelserna i miljöskyddskonventionen mellan Danmark, Finland, Norge och Sverige av den 19 februari 1974.

2. I ärenden enligt punkt 1 ska även andra gränsöverskridande verkningar än de som gäller vattnens status eller nyttjande behandlas i samma ordning.

Artikel 16 – Likabehandling

[6716] 1. När en domstol eller myndighet i det ena landet prövar en fråga om tillåtlighet eller tillstånd till verksamhet eller åtgärd som avses i artikel 15 ska verkningar som verksamheten eller åtgärden medför eller kan medföra på den andra partens territorium beaktas på samma sätt som motsvarande verkningar i det egna landet.

2. Den som berörs eller kan beröras av verkningar från sådan verksamhet eller åtgärd som avses i artikel 15 och som bedrivs eller ska bedrivas i det andra landet, ska hos domstolar och myndigheter tillerkännas samma rättigheter som sakägare i det land där verksamheten eller åtgärden bedrivs eller ska bedrivas.

3. Det som anges i punkt 2 gäller på motsvarande sätt beträffande talan om ersättning för skada på grund av verksamheten eller åtgärden.

4. Annan än den som avses i punkt 2 och som enligt reglerna i det ena landet har rätt att föra talan eller yttra sig i ärende som avses i artikel 15 ska ha motsvarande rätt i det andra landet i enlighet med det landets lagstiftning som gäller för jämförbara subjekt.

Artikel 17 – Bevakning av allmänna intressen

[6717] 1. Respektive part ska utse en bevakningsmyndighet som vid den andra partens tillståndsgivande domstol eller myndighet ska bevaka de allmänna intressena i ärenden om verksamheter eller åtgärder enligt artikel 15.

2. För tillvaratagande av allmänna intressen har bevakningsmyndigheten rätt att begära kompletterande utredning samt att bli hörd av och föra talan eller överklaga hos den andra partens domstol eller myndighet, om myndighet eller någon annan företrädare för allmänna miljöintressen i det andra landet får bli hörd, föra talan eller överklaga i motsvarande ärenden.

3. Om bevakningsmyndigheten underrättar domstol eller myndighet hos den andra parten att uppgift som åligger bevakningsmyndigheten i visst ärende ska fullgöras av annan myndighet, gäller överenskommelsens bestämmelser i tillämpliga delar också denna myndighet.

4. Respektive bevakningsmyndighet ska bära de kostnader som uppstår hos denna vid tillämpningen av överenskommelsen.

Artikel 18 – Information om tillståndsärenden

[6718] 1. När en domstol eller myndighet i det ena landet får in ett ärende enligt artikel 16 punkt 1 ska domstolen eller myndigheten underrätta den andra partens bevakningsmyndighet. Denna bevakningsmyndighet ska ombesörja kungörelse och delgivning av ansökan och kallelse i det egna landet. Kungörelse och delgivning ska göras på samma sätt och i samma utsträckning som gäller för en motsvarande ansökan i det egna landet.

2. För information om domar och beslut gäller på motsvarande sätt vad som anges i punkt 1.

Artikel 19 – Syn

[6719] Om det är nödvändigt att vid behandlingen av ett ärende enligt artikel 16 punkt 1 förrätta syn i det andra landet för att bedöma de gränsöverskridande

verkningarna, får domstol eller myndighet förrätta sådan syn efter med givande av och i samverkan med den andra partens bevakningsmyndighet. Vid sådan förrättning får bevakningsmyndigheten eller en av den utsedd expert närvara.

Artikel 20 – Vattenverksamhet med väsentlig påverkan

[6720] I tillämpningsområdet enligt artikel 1 punkt 1 får inte meddelas tillstånd för vattenkraftverk, vattenreglering eller vattenöverledning som väsentligt kan påverka vattenförhållandena i en gränsälv, utan föregående överläggningar mellan parterna. Dessa överläggningar ska vara ämnade att nå en lösning som är förenlig med överenskommelsens syfte.

Artikel 21 – Samordnad handläggning

[6721] 1. När någon söker tillstånd för en verksamhet eller åtgärd i en gränsälv som i båda länderna kräver tillstånd från en domstol eller myndighet, ska respektive parts domstol eller myndighet sträva efter att behandla ansökningarna samtidigt. Domstolen eller myndigheten ska informera den andra partens domstol eller myndighet om handläggningen av tillståndsärendet.

2. Domstolen eller myndigheten ska för kännedom sända domen eller beslutet i ärende som avses i punkt 1 till den andra partens domstol eller myndighet.

3. Domstolen eller myndigheten får inte förordna att tillståndet till en verksamhet eller åtgärd som avses i punkt 1 får tas i anspråk innan domen eller beslutet har vunnit laga kraft, såvida inte dom eller beslut i det andra landets tillståndsärende har vunnit laga kraft.

Artikel 22 – Handlingarnas språk

[6722] I ärenden enligt artiklarna 16 och 21 ska tillståndsprövande domstol eller myndighet ansvara för att de som avses i artikel 16 under handläggningen ges tillräcklig information på svenska och finska. Vederbörande domstol eller myndighet ska svara för att sammanfattningar av tillståndsansökan och dom eller beslut finns tillgängliga på svenska och finska. Denna ska också svara för att ansökningshandlingarna i nödvändig utsträckning finns på svenska och finska.

Bestämmelser om fiske

Artikel 23 – Det geografiska tillämpningsområdet

[6723] I detta avsnitt finns grundläggande bestämmelser om regleringen av fisket i följande vattenområden (Torneälvens fiskeområde).

- a) Könkämäälven och Muonioälven samt den del av Torneälven och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Sverige och Finland löper (gränsälvarna),
- b) de vattendrag som är sidogrenar till gränsälvarna, dock inte biflöden,
- c) Torneälvens mynningsgrenar, och
- d) den del av Bottenviken som ligger norr om och inom en linje från Haparanda hamn över Skomakarens nordostligaste punkt, Ylikaris ostligaste punkt, Sarvenkatajas nordligaste punkt och därifrån i rakt ostlig riktning till riksgränsen samt därifrån söderut längs riksgränsen till Torneå och Kemi kommungräns och vidare i nordostlig riktning längs kommungränsen till fastlandet.

Artikel 24 – Fiskådra

[6724] 1. I varje sådan förgrening av älven där fisken rör sig ska det på det djupaste stället löpa en fiskådra. Fiskådran utgör en tredjedel av vattendragets bredd, räknat

vid normal låg vattenföring. En fiskådra som i enlighet med vederbörande stats lagar finns i vattendrag som rinner ut i älven, fortsätter med oförändrad bredd tills den når fiskådran i älven.

2. Fiskeredskap eller annan anordning får inte placeras eller användas så att fiskens gång i fiskådran kan hindras eller att fisken inte kommer dit eller inte kan röra sig där. Vid fiske med flytnät och kullenät i fiskådran måste minst hälften av ledens bredd vara fri. Om någon har särskild rätt att vid fiske stänga fiskådran består denna rätt.

Artikel 25 – Närmare bestämmelser

[6725] 1. Stadgan med bestämmelser om fisket inom Torneälvens fiskeområde (fiskestadgan) ska utgöra en integrerad del av överenskommelsen.

2. Parterna förbinder sig att för biflödena till Torneälvens fiskeområde införa nödvändiga bestämmelser och vidta nödvändiga åtgärder för att främja fiskbestånden.

Artikel 26 – Bemyndigande

[6726] I fiskestadgan anges vilka myndigheter som ska förvalta fisket i fiskeområdet samt i vilken utsträckning de får meddela ytterligare föreskrifter om fisket och bevilja undantag från bestämmelserna i stadgan. Innan beslut fattas ska kommissionen beredas tillfälle att ge sitt utlåtande.

Artikel 27 – Forskning och statistik rörande fiskbestånden

[6727] 1. Parterna utför i samarbete forskning och uppföljning av fiskbestånden.

2. Parterna uppgör årligen gemensam statistik över fisket. För detta ändamål insamlas behövliga uppgifter om fångstandelar och fångstmängder för varje fiskesäsong.

3. Parternas behöriga myndigheter sammanställer uppgifterna enligt gemensamma förfaranden.

Artikel 28 – Åtgärder för att skydda fiskbestånden mot sjukdomar m.m.

[6728] 1. Parterna förbinder sig att vidta nödvändiga åtgärder för att skydda fiskbestånden mot allvarliga smittsamma fisksjukdomar och för att förhindra inplantering av främmande fiskarter eller fiskstammar.

2. Parterna har en ömsesidig skyldighet att omedelbart meddela varandra om misstanke om eller konstaterande av förekomsten av allvarliga smittsamma fisksjukdomar.

Artikel 29 – Brott mot fiskebestämmelserna

[6729] Bestämmelser om straff, beslag, förverkande, särskild rättsverkan och annan verkan av brott som gäller i respektive land tillämpas på brott mot bestämmelserna om fiske i denna överenskommelse och i fiskestadgan samt mot bestämmelser som givits med stöd av den på samma sätt som vid brott mot lagen i det land där brottet begåtts.

Slutbestämmelser

Artikel 30 – Tvistelösning

[6730] 1. Tvist mellan parterna om tolkningen eller tillämpningen av denna överenskommelse ska lösas genom förhandlingar eller på annat sätt som parterna enas om.

2. Förhandlingar ska inledas inom tre månader från den tidpunkt då den ena parten på diplomatisk väg till den andra parten framställt en begäran om förhandlingar.

Artikel 31 – Översyn och ändringar

[6731] 1. Parterna ska vid behov mötas för att se över överenskommelsens tillämpning. Möte ska hållas senast tre månader efter det att endera parten begärt det.

2. Denna överenskommelse med bilagor kan ändras genom överenskommelse mellan parterna. Ändringarna träder i kraft enligt bestämmelserna i artikel 35.

Artikel 32 – Uppsägning

[6732] 1. Vardera parten kan säga upp överenskommelsen genom skriftligt meddelande till den andra parten. Uppsägningen träder i kraft tolv månader efter det att meddelandet om uppsägning mottagits av den andra parten.

2. I händelse av uppsägning av denna överenskommelse ska parterna säkerställa att de kan uppfylla sina internationella förpliktelser i övrigt.

Artikel 33 – Överenskommelser som upphävs

[6733] När denna överenskommelse träder i kraft ska följande överenskommelser upphöra att gälla.

a) Överenskommelsen mellan Konungariket Sverige och Republiken Finland om flotningen i Torne och Muonio gränsälvar av den 17 februari 1949 samt

b) Gränsälvöverenskommelsen mellan Sverige och Finland av den 16 september 1971 (1971 års överenskommelse),

c) Avtalet mellan Konungariket Sverige och Republiken Finland om inrättandet av ett gemensamt avrinningsdistrikt av den 3 oktober 2003.

Artikel 34 – Övergångsbestämmelser

[6734] 1. När denna överenskommelse träder i kraft ska de ärenden som är anhängiggjorda hos 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission överlämnas till domstol eller myndighet för handläggning.

2. I ärenden där kapitel 8 artikel 4 i 1971 års överenskommelse tillämpats när denna överenskommelse träder i kraft ska de materiella reglerna i 1971 års överenskommelse gälla. I övrigt ska nationella bestämmelser tillämpas.

3. Tillstånd som har meddelats med stöd av 1971 års överenskommelse ska fortsätta att gälla som om de var meddelade med stöd av nationell lagstiftning. Vid omprövning och tillsyn ska bestämmelserna i nationell lagstiftning tillämpas.

4. a) Den som bryter mot bestämmelser i tillstånd meddelade med stöd av 1971 års överenskommelse före ikraftträdandet av denna överenskommelse döms till ansvar enligt då gällande lag.

b) Den som bryter mot bestämmelser i tillstånd meddelade med stöd av 1971 års överenskommelse efter ikraftträdandet av denna överenskommelse döms till ansvar enligt gällande lag.

5. De medel som influtit från försäljning av fiskekort enligt beslut av 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission ska överföras till närings-, trafik- och

miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket när denna överenskommelse träder i kraft.

6. Övriga tillgångar som innehas av 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission ska med avdrag för skulder överföras till kommissionen när denna överenskommelse träder i kraft. Efter det att överenskommelsen har trätt i kraft ska avgifter till 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission fastställda i gällande tillståndsbeslut betalas till kommissionen.

7. De handlingar som finns hos 1971 års Finsk-svenska gränsälvskommission ska överlämnas till kommissionen.

8. Tillåtna nät som är i användning när denna överenskommelse träder i kraft och som inte uppfyller kraven i 8 § första stycket i fiskestadgan om redskapens konstruktion, får användas under tre år efter det att överenskommelsen har trätt i kraft.

Artikel 35 – Ikraftträdande

[6735] Denna överenskommelse träder i kraft 30 dagar efter det att parterna på diplomatisk väg underrättat varandra om att nödvändiga konstitutionella krav för överenskommelsens ikraftträdande har tillgodosetts.

Till bekräftelse härav har undertecknade, därtill vederbörligen befullmäktigade, undertecknat denna överenskommelse i två exemplar på de svenska och finska språken, vilka båda äger lika giltighet.

Administrativ stadga för Finsk-svenska gränsälvskommissionen

[6751] Fiskestadga för Torneälvens fiskeområde

Allmänna bestämmelser

1 § Syfte

Denna fiskestadga utgör en integrerad del av gränsälvsoverenskommelsen mellan Finland och Sverige.

Fiske är tillåtet om det är skäligt med hänsyn till skydd och hållbart nyttjande av fiskbestånden i Torneälvens fiskeområde i såväl Finland som Sverige. Med hänsyn till ett skäligt nyttjande av gränsälvarna på ett sätt som främjar hela gränsregionens intressen, ska utgångspunkten vara att åstadkomma en rimlig och rättvis balans ur bestånds- och nyttjandesynpunkt mellan tillämpningsområdets sammantagna fiskeintressen.

Fiskestadgans bestämmelser samt beslut som har meddelats med stöd av denna stadga får inte innebära en tillämpning som står i strid mot detta syfte och inte heller mot Finlands och Sveriges internationella åtaganden i övrigt, särskilt Europeiska gemenskapens gemensamma fiskeripolitik.

2 § Tillämpningsområde

Bestämmelserna i fiskestadgan tillämpas inom följande i artikel 23 i gränsälvsoverenskommelsen angivna vattenområden (Torneälvens fiskeområde):

- a) Könkämäälven och Muonioälven samt den del av Torneälven och de sjöar i vilka riksgränsen mellan Finland och Sverige löper (gränsälvarna),
- b) de vattendrag som är sidogrenar till gränsälvarna, dock inte biflöden,
- c) Torneälvens mynningsgrenar, och

d) den del av Bottenviken som ligger norr om och inom en linje från Haparanda hamn över Skomakarens nordostligaste punkt, Ylikaris östligaste punkt, Sarvenkatajas nordligaste punkt och därifrån i rakt östlig riktning till riksgränsen samt därifrån söderut längs riksgränsen till Torneå och Kemi kommungräns och vidare i nordostlig riktning längs kommungränsen till fastlandet. Koordinaterna för de brytningspunkter som avgränsar fiskeområdet anges i bilaga 1.

Med älvområdet avses i denna stadga den del av Torneälvens fiskeområde som ligger norr om älvmyningen, bestämd som en rät linje dragen mellan spetsen av Hellälä norra udde på den finska sidan och udden Virtakari på den svenska sidan samt norr om en rät linje dragen genom sydspetsen på Oxö och Palosaari. Med havsområdet avses den del av fiskeområdet som ligger söder om denna linje.

3 § Fredningszoner

I havsområdet ska det inom vardera statens vattenområde förutom den lagstadgade fiskådran också finnas fredningszoner. De utgörs av vattenområden som sträcker sig 200 meter åt båda sidorna från räta linjer, vilkas koordinater anges i bilaga 1.

Fiskeredskap eller andra anordningar får inte placeras eller användas så att fiskens gång i fredningszonen kan hindras eller att fisken inte kan komma dit eller inte kan röra sig där.

Allt slags fiske med storryssjor, redskap försedda med botten samt kroknät och andra redskap för fångst av lax eller öring är förbjudet i den del av havet som avgränsas av älvmyningen och en linje dragen från södra stranden av Salmenlahti mynning via de södra uddarna av Kraaseli och Tirro, över Sellö nordvästra spets till Pirikkiö nordvästra udde.

4 § Definitioner

I denna stadga avses med

- 1) *fast redskap*: redskap med ledarm, såsom laxfällor och storryssjor, avsedda att användas på samma ställe under minst två dygn,
- 2) *småryssja*: en till botten nedtyngd ryssja med en båghöjd lägre än 1,0 meter och där ingen del är högre än 1,5 meter,
- 3) *förankrade nät*: nät som med ankare, tyngder eller sin egen vikt sätts på eller förankras vid eller ovanför botten och som inte driver med vattnet,
- 4) *flytnät*: nät som driver med strömmen,
- 5) *kullenät (kolknot)*: not som är fäst vid båt,
- 6) *drag*: konstgjorda beten, wobblers, flugor eller därmed jämförbara lockmedel, som är försedda med krokar och som med sina rörelser, färger eller former lockar fisken att hugga,
- 7) *handredskap*: spö, pilk och liknande rörliga redskap som är utrustade med lina och drag eller krok, samt
- 8) *naturliga beten*: levande eller avlivade beten och luktpreparat.

5 § Fiskevårdsavgift

I den mån fiskevårdsavgift ska betalas enligt nationell lagstiftning i det land där fisket bedrivs, ska sådan avgift betalas i enlighet med den lagstiftningen.

Vid fiske med drag från båt, och om avgift ska utgå enligt första stycket, ska sådan avgift betalas även för den som rör båten i fråga.

Fångstredskap, fisketider och minimimått

6 § Tillåtna fångstredskap

Vid fiske efter lax och öring får endast följande redskap användas.

- 1) Fasta redskap i havsområdet,
- 2) flytnät och kullenät i älvområdet på fångstplatser enligt bilaga 2,
- 3) spö och drag, och
- 4) håv på fångstplatser enligt bilaga 2.

Vid fiske efter andra arter än lax och öring får endast följande redskap och metoder användas.

- 1) Fasta redskap i havsområdet,
- 2) flytnät och kullenät på fångstplatser i älvområdet enligt bilaga 2,
- 3) förankrade nät i havsområdet samt inom älvområdets lugnvatten, sel och sjöar,
- 4) lak- och gäddkrok samt lakryssja,
- 5) not i havsområdet,
- 6) håv på fångstplatser enligt bilaga 2,
- 7) mjärde och småryssja,
- 8) spö och drag samt pilk, och
- 9) mete med naturligt bete utom i forsar och strömmande vatten.

Vid fiske med handredskap får samtidigt användas högst tre drag per redskap. Under fiske med handredskap måste redskapen hela tiden vara inom räckhåll för fiskaren.

Inom fångstplatser där kullenät, flytnät och håv får användas enligt bilaga 2 är det tillåtet att iordningställa fångstplatsen för fisket i den omfattning som är nödvändig för fiskets utförande.

Vid iordningställande enligt fjärde stycket får fiskande redskap inte användas om avsikten är att fånga fisk med dessa under iordningställandet.

Den som avser att iordningställa fångstplatsen enligt fjärde stycket ska senast sju arbetsdagar innan detta påbörjas meddela sin avsikt, i Finland till närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, och i Sverige till den lokala polisen.

7 § Förbjudna redskap och fiskemetoder

Andra redskap än de som anges 6 § är förbjudna. För fiske efter samtliga arter gäller dessutom följande.

Fiske med utter (harrbräde) eller därmed jämförbar fiskemetod är förbjudet. Fiske med skjutvapen, bedövande eller giftiga ämnen eller elektrisk ström är förbjudet.

Fiske med handredskap eller andra kroker än lak- och gäddkrok med avsikt att kroka fisken från utsidan eller på sådant sätt att risken för detta är uppenbar är förbjudet. En fisk som krokats utanför munnen ska genast släppas tillbaka i vattnet.

Fiske med ljuster och andra redskap som genomtränger fisken från utsidan är förbjudet. Skaftförsedd huggkrok får dock användas för att lyfta fisk som fångats med annat redskap.

Vid fiske med förankrade nät är det förbjudet att använda strömhinder, ledarm eller andra fasta konstruktioner.

Föremål avsedda att skrämma fisken eller hindra dess gång får inte placeras i eller ovanför vattnet.

Förbjudna redskap får inte förvaras ombord eller på annat sätt finnas till hands. Det samma gäller under förbudstid för redskap som är tillåtna vid andra tider. Det är dock tillåtet att transportera skjutvapen som används för jakt. I havsområdet är det även tillåtet att under förbudstid transportera redskap som är tillåtna enligt 6 §. Detta gäller under förutsättning att redskapen är bundna och undanstuvade.

8 § Fiskeredskapens konstruktion och placering

Vid fiske med nät efter andra arter än lax och öring får endast sådana flytnät och förankrade nät användas som består av enkel nätduk utan påse (grimm) tillverkad av entrådigt nylon (monofil) med en maximal tjocklek på 0,20 millimeter. I havet är det dock tillåtet att använda grövre tråd i nät med maskstorlek upp till 40 millimeter.

Ett flytnät får vara högst 120 meter långt. Ett kullenät får vara högst 200 meter långt.

Ett förankrat nät får vara högst 60 meter långt. Detta gäller dock inte vid fiske i havsområdet under perioden från och med den 1 augusti till och med den 30 april. Det gäller inte heller vid fiske i havsområdet med förankrade nät vars maskstorlek är högst 40 millimeter. Avståndet mellan förankrade nät ska vara minst 60 meter.

Ingångsöppningen på en mjärde för nejonöga får inte överskrida 16 cm i någon riktning.

I fiskeredskapen, utom i mjärddar och håvar för fiske efter lax och öring, får inte användas metalltråd, metallwire eller motsvarande.

Fiske i älvmrådet med håv efter andra arter än lax och öring är tillåtet bara med håv som är tillverkad av entrådigt nylon (monofil) med en trådtjocklek på högst 0,40 millimeter och av nät med minst 80 millimeters maskstorlek.

9 § Märkning av redskap

Fiskeredskap som används för fångst ska vara märkt på sådant sätt, att det klart framgår vem som är ägare eller brukare av redskapet samt dennes kontaktuppgifter. Märkningen ska tydligt kunna observeras utan att redskapet behöver tas upp ur vattnet. Handredskap som hålls i handen eller annars finns inom räckhåll för fiskaren behöver inte vara märkta.

10 § Maskstorlek

I älvmrådet ska fiskeredskapen ha följande maskstorlek.

- 1) Vid fiske efter lax eller öring med flytnät och kullenät minst 100 millimeter,
- 2) vid fiske efter andra arter än lax och öring med flytnät och kullenät minst 80 millimeter och högst 100 millimeter,
- 3) vid fiske med förankrade nät minst 80 millimeter och högst 100 millimeter, och
- 4) vid fiske med småryssja högst 80 millimeter.

I havsområdet ska fiskeredskapen ha följande maskstorlek.

- 1) Vid fiske med fasta redskap högst 80 millimeter i fiskhuset, och
- 2) vid fiske med förankrade nät från och med den 1 maj till och med den 31 juli högst 90 millimeter och övrig tid högst 40 millimeter eller minst 90 millimeter.

11 § Fiskesäsongen och fredningstiderna

Fiske efter lax och öring är förbjudet om inte annat sägs i denna paragraf. I älvmrådet är allt fiske förbjudet från och med den 15 september till och med den 15 december med undantag för fiske efter nejonöga med mjärde.

Fiske efter lax och öring med handredskap är tillåtet från och med den 1 juni till och med den 31 augusti. Sådant fiske efter lax och öring är dock förbjudet mellan söndag kl. 19 (18 svensk tid) och måndag kl. 19 (18).

Fiske efter lax och öring i älvmrådet är tillåtet på fångstplatser enligt bilaga 2

1) med håv under midsommarveckan från måndag kl. 19 (18) till söndag kl. 19 (18), och

2) med flytnät och kullenät under midsommarveckan från och med tisdag till och med torsdag och de två efter midsommar följande veckosluten från fredag kl.19 (18) till söndag kl. 19 (18).

Fiske efter andra arter än lax och öring i älvsområdet är tillåtet på fångstplatser enligt bilaga 2

1) med håv endast från midsommarveckans måndag kl. 19 (18) till och med den 14 september, och

2) med flytnät och kullenät endast från och med den 15 juli till och med den 14 september.

I havsområdet är fiske med fasta redskap efter andra arter än lax och öring tillåtet från och med den 11 juni till och med den 31 oktober. Fiske med fasta redskap efter öring är tillåtet från den 17 juni kl. 12 till och med den 31 augusti. Fiske med fasta redskap efter lax är tillåtet från den 17 juni kl. 12 till och med den 15 september.

Respektive avtalspart får genom nationella bestämmelser för olika fiskarkategorier fastställa senare startdatum än de som nämns i sjätte stycket, dock så att yrkesfisket eller annat fiske med fasta redskap inleds senast den 29 juni. Sådana nationella bestämmelser får avse även redskapsbegränsningar.

Pålning och förankring av fasta redskap får påbörjas innan fiske är tillåtet. Utsättning av ej fiskande ledaromar får påbörjas tidigast sju dygn innan fisket är tillåtet.

12 § Minimimått och återutsättning av fisk

Det är förbjudet att fånga eller döda lax eller öring som är mindre än 50 centimeter samt harr som är mindre än 35 centimeter. Måttet tas från käkspetsen till den uträtade, sammanpressade stjärtenans spets.

Fisk som inte uppfyller minimimåttet ska omedelbart släppas tillbaka i vattnet, levande eller död.

Fisk som uppfyller måttet ska levande eller död släppas tillbaka i vattnet om den

- 1) fångats under fredningstid,
- 2) fångats med förbjudet redskap eller förbjuden fiskemetod, eller
- 3) är en övervintrad lax.

Den som fiskar med fasta redskap efter andra arter än lax och öring enligt 11 § sjätte stycket, innan fiske efter lax och öring är tillåtet, måste dagligen vittja alla fiskhus och varsamt släppa tillbaka all fångad lax och öring.

Särskilda bestämmelser för spöfiske och fiske med håv

13 § Fiskekvot

Det är tillåtet att fånga och behålla en lax eller öring per fiskare och dygn vid fiske med spö och drag eller håv.

14 § Användning av båt vid fiske med drag

Fiske efter lax och öring med handredskap från förankrad båt får inte störa andras fiske.

Vid fiske med drag från båt är det förbjudet att använda motor, utom i lugnvattnen nedströms bron mellan Övertorneå i Sverige och Aavasaksa i Finland. Det är förbjudet att använda motor närmare forsområdena än 200 meter. Förbudet i

detta stycke gäller inte personer med funktionsnedsättningar som försvårar användningen av båt utan motor.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket får efter ansökan i det enskilda fallet var för sig besluta om undantag från förbudet i andra stycket, om det finns särskilda skäl. Myndigheterna ska underrätta varandra om sådana meddelade beslut.

Övriga bestämmelser

15 § Myndigheter

De myndigheter som avses i artikel 26 i gränsälvöverenskommelsen är jord- och skogsbruksministeriet eller närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland samt Fiskeriverket eller Länsstyrelsen i Norrbottens län eller den myndighet som ersätter dessa såvitt gäller förvaltningen av fisket och beviljande av undantag från bestämmelserna i stadgan. Avtal om ytterligare föreskrifter om fisket får ingås av den finska och den svenska regeringen eller den myndighet som respektive regering bestämmer.

16 § Bestämmelser som avviker från fiskestadgan

I enlighet med det syfte som anges i 1 § denna stadga får regeringarna eller den myndighet som respektive regering bestämmer gemensamt överenskomma om från stadgan avvikande bestämmelser om tillåtna fisketider, fiskemetoder, tillåtna redskap, antal redskap eller andra tekniska regler samt vilka fångstplatser som ska omfattas av stadgans bilaga 2 i de fall

- 1) beståndssituationen tillåter det, eller
- 2) det krävs med hänsyn till skyddet av fiskbestånden och säkrandet av ett hållbart nyttjande.

Bestämmelserna får begränsas till att gälla en del av fiskeområdet, en del av fiskesäsongen eller enskild fiskemetod. Bestämmelserna får tidsbegränsas till att gälla en fiskesäsong åt gången men kan vid behov utvärderas och ändras efter vad som är nödvändigt med hänsyn till bevarandet av fiskbestånden i Torneälvens fiskeområde.

Regeringarna eller den myndighet som respektive regering bestämmer ska årligen se över tillåten fiskestart enligt 11 § i denna stadga och enligt första stycket i denna paragraf och gemensamt överenskomma om anpassningar med hänsyn till beståndssituationen i området. Ändringar nedtecknas i ett särskilt, gemensamt upprättat, protokoll.

Överläggningar om ändrade bestämmelser bör påbörjas vid sådan tidpunkt och ske i sådan takt att lokala intressen hinner höras och det finns förutsättningar för beslut om bestämmelserna senast den 1 april det år då bestämmelserna ska tillämpas.

17 § Fisketillstånd

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Fiskeriverket, eller den till vilken myndigheterna uppdrar detta, får upplåta fisketillstånd där staten äger rätten till fiske efter lax och öring. Ett sådant tillstånd får också krävas för roddare som aktivt deltar i fisket efter lax och öring.

Myndigheterna får ingå avtal om gemensamt fisketillstånd med övriga fiskerättsinnehavare i älven. Ett gemensamt fisketillstånd berättigar till fiske i fisketillståndsområdet utan hinder av riksgräns. Myndigheterna får överenskomma om bestämmelser som rör försäljning av fisketillstånd och redovisning av intäkter

från försäljningen samt övervaka den försäljning av tillstånd som utförs av privata intressen.

Intäkterna från fisketillstånd för ett visst område tillfaller dem som innehar rätten till fisket i området i proportion till deras andelar i vattenområdena. Detta gäller dock inte statens fiskerätt eller fiskerätt som grundar sig på annan särskild grund, vars värdeandel ska bestämmas i avtalet som avses i andra stycket.

Intäkterna från upplåtelser av fisketillstånd för visst område ska sättas in på ett för Finland och Sverige gemensamt konto. Myndigheterna ska efter det att fiskerättsinnehavarna tilldelats sin andel använda den återstående delen till gemensamt beslutade åtgärder för kontroll och forskning i området.

18 § Fiskeuppvisningar och fisketävlingar

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län får i enskilda fall, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, efter överenskommelse bevilja tillstånd för fiske vid fiskeuppvisningar och fisketävlingar som sker i enlighet med de riktlinjer som myndigheterna har enats om. Den tillståndsgivande myndigheten kan i tillståndsvillkoren tillåta avvikelser från bestämmelser om fiskeredskap för demonstration av traditionella fiskemetoder i fiskeuppvisningar. Tillstånd beviljas av myndigheten i det land där verksamheten bedrivs. Den andra avtalspartens myndighet ska underrättas om tillståndet. Vid handläggningen ska artikel 21 i gränsälvöverenskommelsen tillämpas.

19 § Fångst för vetenskapliga ändamål

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland, Fiskeriverket och Länsstyrelsen i Norrbottens län får i enskilda fall, avvikande från bestämmelserna i fiskestadgan, efter överenskommelse bevilja tillstånd till fiske för vetenskapliga ändamål som sker i enlighet med de villkor som myndigheterna har enats om. Tillstånd beviljas av myndigheten i det land där verksamheten bedrivs. Dessutom behövs lov av fiskerättsinnehavaren. Den andra avtalspartens myndighet ska underrättas om tillståndet som beviljats för vetenskaplig forskning. Vid handläggningen ska artikel 21 i gränsälvöverenskommelsen tillämpas.

20 § Yttrande av Gränsälvscommissionen

Sådant yttrande som avses i artikel 11 punkt 3 i gränsälvöverenskommelsen behöver inte inhämtas i de fall ansvarig myndighet får anses ha erforderlig och tillräcklig kompetens i frågan.

21 § Övervakning

Efterlevnaden av denna fiskestadga övervakas av närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland och Länsstyrelsen i Norrbottens län samt de organ som enligt respektive lands lagstiftning övervakar fisket. Båda avtalsparterna ska verka för att ett tillräckligt antal fiskeövervakare utnämns och tillräcklig övervakning utövas.

Övervakningen får dessutom utföras av gemensamma finsk- svenska övervakningspatruller. Vid sådan övervakning har övervakare från det andra landet observatörs status.

Berörda lagövervakande myndigheter och fiskeövervakare i Finland och Sverige ska vid behov utbyta information.

22 § Tillämpning av allmän fiskerilagstiftning

Om inte särskilda regler finns i denna stadga gäller respektive lands fiskerilagstiftning och de bestämmelser som meddelats med stöd av denna.

Bilaga 1

Fiskestadgans tillämpningsområde och fredningszoner i havet
